

מיקוד הלמידה – תשפ"ב

לקראת שנה"ל תשפ"ב, אנו מציגים בפניכם את מתווה הלמידה לחט"ע (חובה והגבר)

שאלון 29281:

שימו לב! מתווה הלמידה זהה למתווה של שנה"ל תשפ"א ולא חל בו כל שינוי.

בבחירת נושאי הלימוד הקפדנו על שמירת הסיפור ההיסטורי המשלב בין תולדות עם ישראל והיסטוריה כללית ב-300 השנים האחרונות מתוך דגש על המיומנויות והערכים הנדרשים, כולל רלוונטיות וחיבור אישי ברוח 'לב לדעת'.

חשוב לשים לב שהלמידה הינה ספירלית וגם נושאים שאינם נלמדים בחט"ע עקב המיקוד קיבלו בחלקם מענה בכיתות חט"ב.

ספרי הלימוד:

מסורת ומהפכות – בהוצאת מכון הר ברכה

ואלה תולדות – מסורת ומודרנה – בהוצאת מט"ח

חורבן וגבורה – בהוצאת מכון הר ברכה

השיבה לציון – בהוצאת מכון הר ברכה

להלן קישור [למסמך ההלימה עם פריסת שעות](#)

[חוקי המענה בשאלוני הברות : חוקי מענה](#)

משרד החינוך
 המזכירות הפדגוגית מינהל החמ"ד
 אשכול חברה ורוח
 הפיקוח על היסטוריה בחמ"ד

רשימת תתי הנושאים שלא יילמדו במסגרת המיקוד	רשימת תתי הנושאים שייילמדו במסגרת המיקוד	רשימת נושאי הלימוד
		חטיבת מסורת ומודרנה
	<p>עקרונות הנאורות : ההכרה בערך האדם. האדם — יצור אוטונומי השולט בחייו ואחראי לגורלו ולגורל החברה ההכרה בכבוד האדם ובזכויותיו הטבעיות לפי : -חירות, קניין ואושר -זכויות האישה —הקריאה לסובלנות ולזכויות פוליטיות לפרטים —אמנה חברתית ב. מאפייני הנאורות : אינדיבידואליזם, רציונליזם, ספקנות וחילון, ידע וקדמה</p>	הנאורות
	<p>לאומיות יילמד כמונח סוציאליזם יילמד כמונח</p>	התנועות האידאולוגיות המודרניות : אידאולוגיות כמחוללות שינויים חברתיים ומדיניים :
	<p>קומוניזם ופשיזם יילמד כמונח אחד — המשטרים הטוטליטריים</p>	המשטרים הטוטליטריים

הפיקוח על הוראת היסטוריה בחמ"ד, המזכירות הפדגוגית ומינהל החינוך הדתי

משרד החינוך
 המזכירות הפדגוגית מינהל החמ"ד
 אשכול חברה ורוח
 הפיקוח על היסטוריה בחמ"ד

רשימת תתי הנושאים שלא יילמדו במסגרת המיקוד	רשימת תתי הנושאים שייילמדו במסגרת המיקוד	רשימת נושאי הלימוד
	<p>השפעת הליברליזם על תמורות בחברה היהודית .</p> <p>השינויים במעמד המשפטי של היהודים בקהילות השונות בעת החדשה —</p> <p>המורה ילמד על <u>מדינה אחת</u> על פי בחירתו מתוך ארבע המדינות האלה :</p> <p><u>ארצות האסלאם</u></p> <p>1. האימפריה העות'מנית</p> <p>2. אלג'יריה</p> <p><u>מרכז ומערב אירופה</u></p> <p>3. צרפת</p> <p>4. מדינות גרמניה ואוסטריה</p> <p>— מתן שוויון זכויות (אמנציפציה)</p> <p>-פתחת שערי תעסוקה ולימודים</p> <p>— הרחבת אזורי מגורים</p> <p>השלכות השינויים במעמד היהודים (האמנציפציה) על החברה היהודית :</p> <p>-תהליכי התערות בחברה הסובבת : שינוי אורחות חיים : לבוש, שפה, מתירנות והתבוללות</p> <p>-ביטול האוטונומיה הקהילתית והפגיעה בסמכות ההנהגה המסורתית</p>	<p>מעמד היהודים בעת החדשה משלהי המאה ה־18 עד ראשית המאה ה־20</p>

משרד החינוך
 המזכירות הפדגוגית מינהל החמ"ד
 אשכול חברה ורוח
 הפיקוח על היסטוריה בחמ"ד

רשימת תתי הנושאים שלא יילמדו במסגרת המיקוד	רשימת תתי הנושאים שייילמדו במסגרת המיקוד	רשימת נושאי הלימוד
משה מנדלסון ותנועת ההשכלה		תנועת ההשכלה היהודית
	<p>המורה ילמד על אזור <u>אחד</u> לפי בחירתו:</p> <p>- מזרח אירופה: "ההשכלה מטעם" — המזרח התיכון וארצות האסלאם — בתי הספר של "כל ישראל חברים" — תימן — חדירת רעיונות ההשכלה — הפולמוס בין ה"דרדעים" וה"עקשים"</p>	יישום רעיונות השכלה
	<p>המענה האורתודוקסי לגווניו ויחסו למודרנה ולתיקונים בדת:</p> <p>יש ללמוד על הניאואורתודוקסיה ועל זרם אורתודוקסי <u>נוסף</u> לפי בחירת המורה:</p> <p>א. ההתנגדות לרפורמה ולערכי המודרנה — חת"ם סופר</p> <p>ב. ניאואורתודוקסיה - חיוב המודרנה תוך שמירה קפדנית על מצוות הדת וחיזוק הזהות האורתודוקסית: תפיסת "תורה עם דרך ארץ" — רש"ר הירש</p> <p>ג. התבססות החסידות, התפשטותה והתמודדותה עם אתגרי המודרנה</p> <p>— התרחבות החסידות והפיכתה לתנועה דתית חברתית המונית</p>	תנועות וזרמים יהודיים במאות ה'19 וה'20

משרד החינוך
 המזכירות הפדגוגית מינהל החמ"ד
 אשכול חברה ורוח
 הפיקוח על היסטוריה בחמ"ד

	<p>— "העדה" ו"החצר" כתחליף לקהילה</p> <p>ד. הישיבות בליטא והתמודדותן עם אתגרי המודרנה במזרח אירופה — חיזוק הלמדנות ומעמד הלומדים</p> <p>— הישיבות כארגון חברתי רעיוני על-קהילתי. ישיבת וולוז'ין וישיבות המוסר .</p> <p>ה. רבני הקהילות הספרדיות והקהילות בארצות האסלאם והתמודדותם עם אתגרי "העולם החדש"</p>	
	<p>ייחודו של הפתרון הלאומי-ציוני :</p> <p>1. שורשי הרעיון הציוני כלאומיות מודרנית :</p> <p>- "מבשרי הציונות" — יש ללמוד על מבשר ציונות אחד : הרב אלקלעי או הרב קלישר</p> <p>- חובבי ציון</p> <p>2. התנועה הציונית בראשות הרצל :</p> <p>המצע של התנועה — פיתרון מדיני בארץ-ישראל מוכר במשפט העמים, תוכנית באזל, צ'רטר</p> <p>— הקונגרס הציוני</p> <p>— מפלגות וזרמים : ציונות מדינית, ציונות מעשית וציונות דתית</p> <p>— הציונות הדתית — הרקע להקמת תנועת המזרחי</p> <p>- הרב ריינס וגישתו לתנועה הציונית</p>	<p>התנועה הציונית</p>

משרד החינוך
 המזכירות הפדגוגית מינהל החמ"ד
 אשכול חברה ורוח
 הפיקוח על היסטוריה בחמ"ד

<p>ראשית התארגנות התנועה הציונית והעליות "הראשונות" לארץ־ישראל</p>		
		<p>חטיבת נאציזם ושואה</p>
<p>רשימת תתי הנושאים שלא יילמדו במסגרת המיקוד</p>	<p>רשימת תתי הנושאים שיילמדו במסגרת המיקוד</p>	<p>רשימת נושאי הלימוד</p>
	<p>נאציזם —אידאולוגיה נאצית : מ"פולקזים לגזע", לאומיות אתנית, טוהר הגזע ומרחב המחיה, מיין קאמפף —דרכי עליית הנאצים לשלטון והתבססותם בו</p>	
	<p>מדוע היו היהודים קבוצת יעד לרדיפה הגרמנית ? הזיקה בין האידאולוגיה הנאצית לאנטישמיות המודרנית והמסורתית</p>	<p>ייחודה של האנטישמיות הנאצית נגד היהודים ונגד היהדות</p>
<p>הצגת היהדות והמוסר היהודי בחשיבה ובתעמולה הנאצית כאנטיתזה וכאויב לאריות ולאנושות בכלל</p>		

משרד החינוך
 המזכירות הפדגוגית מינהל החמ"ד
 אשכול חברה ורוח
 הפיקוח על היסטוריה בחמ"ד

רשימת נושאי הלימוד	רשימת תתי הנושאים שיילמדו במסגרת המיקוד	רשימת תתי הנושאים שלא יילמדו במסגרת המיקוד
שלבים במדיניות האנטייהודית של הנאצים בגרמניה בשנים 1933-1939	<p>באילו דרכים יושמה האידאולוגיה האנטי יהודית בגרמניה:</p> <p>1. מגמות במדיניות האנטייהודית 1933-1938: השפלה, בידוד והגירה, חקיקה ונישול</p> <p>— חרם כלכלי נגד היהודים</p> <p>— שרפת ספרי היהודים וגזרת איסור השחיטה</p> <p>— חקיקת חוקי הגזע — חוקי נירנברג, ביטול האמנציפציה</p> <p>— אריזציה — החרמת רכוש של יהודים והוצאת היהודים מהחברה וממוסדותיה</p> <p>— הבידוד החברתי: התרומה מרצון של האוכלוסייה הגרמנית</p>	תעמולה נאצית אנטייהודית
	2. 1938-1939 שנת מפנה והסלמה, ליל הבדולח ומאסר ההמונים	
מלחמת העולם השנייה	<p>מלחמת העולם השנייה המהלכים העיקריים: — 1939-1941:</p> <p>— הפלישה לפולין, לצפון ולמערב אירופה</p> <p>— הסכם ריבנטרופ-מולוטוב</p>	<p>— הקרב על בריטניה</p> <p>— הצדדים במלחמה: בעלות הברית, גרורות הציר ומדינות ניטרליות</p>
	1941-1942:	החזית המזרחית
	<p>הרחבת המלחמה לחזיתות השונות</p> <p>— מבצע ברברוסה</p> <p>— פרל הרבור והצטרפות ארצות הברית למלחמה</p> <p>— ניצחון גרמניה</p>	

הפיקוח על הוראת היסטוריה בחמ"ד, המזכירות הפדגוגית ומינהל החינוך הדתי

משרד החינוך
 המזכירות הפדגוגית מינהל החמ"ד
 אשכול חברה ורוח
 הפיקוח על היסטוריה בחמ"ד

רשימת תתי הנושאים שלא יילמדו במסגרת המיקוד	רשימת תתי הנושאים שיילמדו במסגרת המיקוד	רשימת נושאי הלימוד
<p>1942-1943 : המפנה במלחמה : הישגי בעלות הברית בצפון אפריקה (אל עלמיין), ברוסיה (סטלינגרד) מתקפה בדרום איטליה, הפלישה לנורמנדי</p>		
	<p>1944-1945 : מאבק מכריע וסיום המלחמה — כניעת גרמניה — הטלת פצצות האטום על יפן</p>	
	<p>כיצד התאפשר הפתרון הסופי ? 1.מדיניות הנאצים ושותפיהם נגד היהודים במהלך מלחמת העולם השנייה באזורים השונים : <u>באזורים הכבושים 1939-1941</u> —צעד ראשון : התעללות ביהודים והשפלתם —הקמת מחנות עבודה וכפייה —איגרת הבזק של היידריך, ריכוז היהודים בערים והקמת יודנרטים —ריכוז היהודים בגטאות וסגירתם —החרמת הרכוש היהודי <u>מיוני 1941 עד מאי 1945</u> -"הפתרון הסופי — "</p>	<p>גורל היהודים במלחמת העולם השנייה — השואה</p>

משרד החינוך
 המזכירות הפדגוגית מינהל החמ"ד
 אשכול חברה ורוח
 הפיקוח על היסטוריה בחמ"ד

	<p>מבצע ברברוסה וראשית פעילות הרצח של האיינזצגרופן</p> <p>—הקמת מחנות ההשמדה</p> <p>—ועידת ואנזה</p> <p>—האקציות בגטאות, השילוחים למחנות</p> <p>—ההשמדה והסלקציות</p> <p>—חיסול הגטאות</p> <p>—חיסול המחנות וצעדות המוות</p> <p>2. גורל היהודים בצפון אפריקה</p> <p>חסידי אומות העולם</p>	
<p>פרטיזנים: הדילמות — גטו או יער? סיכון מול סיכוי</p>	<p>דילמות ודרכי התמודדות בתנאים תת־אנושיים:</p> <p>עמידה יהודית: "האיברלייבן" ו"קידוש החיים": המאבק לשמירה על צלם אנוש</p> <p>—פעילות עזרה וסעד</p> <p>—חינוך ותרבות</p> <p>—לימוד תורה, קיום מצוות ופנייה אל רבנים בשאלות הלכתיות ובהנהגת החיים (שו"תים)</p> <p>1. התמודדות ההנהגה:</p> <p>היודנרטים</p> <p>—הנהגה במלכוד</p> <p>—צ'רניאקוב</p> <p>—דילמת קבלת המינוי</p> <p>—התמודדות עם מצוקת האוכלוסייה היהודית בגטו עד לגירוש למחנות ההשמדה</p>	<p>התמודדות היהודים עם מציאות החיים בימי השואה</p>

הפיקוח על הוראת היסטוריה בחמ"ד, המזכירות הפדגוגית ומינהל החינוך הדתי

משרד החינוך
 המזכירות הפדגוגית מינהל החמ"ד
 אשכול חברה ורוח
 הפיקוח על היסטוריה בחמ"ד

	<p>—דילמת ביצוע גזרות הנאצים בתקופת הגירוש וההשמדה</p> <p>•הנהגת רבנים : האדמו"ר מפיאסצינה</p> <p>—גילוי אחריות כלפי הקהילה והישארות בקרבה, עידוד והענקת ביטחון בדרשות ובפסיקת הלכה להתנהגות בתנאים לא שגרתיים</p> <p>2 . התנגדות מזוינת לנאצים</p> <p>מרד בגטאות ובמחנות, מרד גטו ורשה</p> <p>שאלת הגיבוי הציבורי</p>	
	<p>התמודדות עם החזרה לחיים :</p> <p>מחנות העקורים וניסיונות השיקום</p> <p>תנועת "הבריחה" — ההעפלה לארץ־ישראל</p>	<p>שארית הפלטה</p>

משרד החינוך
 המזכירות הפדגוגית מינהל החמ"ד
 אשכול חברה ורוח
 הפיקוח על היסטוריה בחמ"ד

		חטיבת מיישוב הארץ להקמת מדינה בארץ-ישראל
רשימת נושאי הלימוד	רשימת תתי הנושאים שיילמדו במסגרת המיקוד	רשימת תתי הנושאים שלא יילמדו במסגרת המיקוד
היישוב היהודי בארץ-ישראל בתקופה העות'מאנית משלהי המאה ה-19 עד תום מלחמת העולם הראשונה	ישוב חדש יילמד כמונח. בין מסורת לחידוש — סוגיות בשאלת אופיו של "היישוב החדש": הצביון הדתי של היישוב: פולמוס השמיטה — ניסיונות לקירוב חילונים — מסע הרבנים למושבות	"יישוב ישן"
היישוב היהודי במעבר משלטון עות'מאני לשלטון המנדט הבריטי	תרומת המנדט להנחת היסודות לבית הלאומי היהודי 1. הצהרת בלפור ומשמעותה 2. המנדט הבריטי על ארץ-ישראל	
צמיחת הזהות הלאומית של ערביי ארץ ישראל	הגורמים להתחזקות זהות לאומית ערבית פלסטינית בארץ-ישראל • קיום מרכיבי זהות אחדים בקרב ערביי ארץ-ישראל לפני מלחמת העולם הראשונה: זהויות דתיות, זהות עות'מאנית, זהות ערבית, זהויות משפחתיות ואזוריות — "סוריה הגדולה" • דילמות בשאלת הזהות של הערבים בארץ-ישראל עם תום המלחמה: "פלסטיין" או "סוריה הגדולה"	
מוסדות היישוב היהודי בארץ-ישראל	הגוש הדתי (עמודים 171-173 בספר "השיבה לציון")	

הפיקוח על הוראת היסטוריה בחמ"ד, המזכירות הפדגוגית ומינהל החינוך הדתי

משרד החינוך
 המזכירות הפדגוגית מינהל החמ"ד
 אשכול חברה ורוח
 הפיקוח על היסטוריה בחמ"ד

רשימת נושאי הלימוד	רשימת תתי הנושאים שיילמדו במסגרת המיקוד	רשימת תתי הנושאים שלא יילמדו במסגרת המיקוד
העלייה לארץ ישראל וההתיישבות בה	החלוץ הדתי, הפועל המזרחי הקיבוץ הדתי	ההכשרות החלוציות בארצות האסלאם
העימות הערבי-יהודי עד מלחמת העולם השנייה	השפעות העימות על היישוב היהודי ועל הערבים בארץ ישראל : -ביטויי העימות : 1936-1939 — גורמים ומאפיינים השפעות העימות על היישוב היהודי— מדיניות הביטחון של היישוב : -הקמת "כוח המגן" והוויכוח 'הבלגה מול תגובה' (ההגנה ואצ"ל) —התערערות מצב היהודים בארצות האסלאם (הפרהוד) -ועדת פיל, הצעת החלוקה	—הוויכוח על דרכי התגובה האסטרטגיות של יישובי "חומה ומגדל"
היישוב היהודי בארץ ישראל בזמן מלמת העולם השנייה		הדילמות ביישוב לנוכח המלחמה והשואה שיתוף פעולה עם הבריטים בצד מאבק בהם תוכניות פעולה נגד האיום הגרמני על ארץ ישראל — הקמת הפלמ"ח —ההתגייסות לצבא הבריטי והקמת הבריגדה —הכרזת המרד של האצ"ל והלח"י
מדינה בדרך — היישוב היהודי בארץ ישראל 1945-1947	מה הביא לסיום המנדט הבריטי על ארץ ישראל? מי "גירש" את הבריטים ? 1.מאבק היישוב לגווניו במדיניות הבריטית :	

הפיקוח על הוראת היסטוריה בחמ"ד, המזכירות הפדגוגית ומינהל החינוך הדתי

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית מינהל החמ"ד
אשכול חברה ורוח
הפיקוח על היסטוריה בחמ"ד

	<p>בהתיישבות, כגון גוש עציון</p> <p>ה"העפלה" — העלייה הבלתי לגלית נתיבי הים והיבשה מאירופה ומארצות האסלאם</p> <p>המאבק הצבאי :</p> <p>הפורשים — האצ"ל והלח"י והמאבק בבריטים</p> <p>— תנועת המרי ופירוקה</p> <p>• מסירת המנדט לאו"ם :</p> <p>-הצעת החלוקה</p> <p>— החלטת האו"ם מכ"ט בנובמבר על חלוקת ארץ ישראל לשתי מדינות</p>	
--	---	--

משרד החינוך
 המזכירות הפדגוגית מינהל החמ"ד
 אשכול חברה ורוח
 הפיקוח על היסטוריה בחמ"ד

		חטיבת מדינת ישראל
רשימת נושאי הלימוד	רשימת תתי הנושאים שילמדו במסגרת המיקוד	רשימת תתי הנושאים שלא יילמדו במסגרת המיקוד
הקמת מדינת ישראל	מלחמת העצמאות, שלב א' — יילמד בהתאם לתוכנית פר"ח ערכת פר"ח תוצאות המלחמה: - בעיית הפליטים — פליטים יהודים מארצות ערב — הסכמי שביתת הנשק וקביעת גבולות המדינה	מלחמת העצמאות, שלב ב — מונח
כינון השלטון במדינת ישראל הריבונית		מימוש הריבונות ועיצוב הריבונות הקמת צבא ההגנה לישראל כצבא העם פירוק המחתרות, פרשת "אלטלנה"
עלייה, קליטה והתיישבות במדינת ישראל	העליות בעשורים הראשונים לאחר קום המדינה העליות ומאפייניהן: גלי העליות עד 1951 גלי העליות 1953-1954 ואילך — מדיניות "כור ההיתוך" העלייה מברית המועצות בשנות השבעים — יילמד בהתאם לתוכנית פר"ח העלייה מאתיופיה — יילמד בהתאם לתוכנית פר"ח ערכת פר"ח	

משרד החינוך
 המזכירות הפדגוגית מינהל החמ"ד
 אשכול חברה ורוח
 הפיקוח על היסטוריה בחמ"ד

רשימת תתי הנושאים שלא יילמדו במסגרת המיקוד	רשימת תתי הנושאים שייילמדו במסגרת המיקוד	רשימת נושאי הלימוד
<p>קונפליקטים מרכזיים על עיצוב דמותה של החברה הישראלית. יש לבחור קונפליקט אחד מבין הארבעה האלה. 1 הוויכוח על השילומים מגרמניה. 2 משפט אייכמן. 3 אירועי ואדי סאליב. 4 הפנתרים השחורים</p>		<p>החברה הישראלית</p>
<p>מלחמת יום הכיפורים הסכסוך הפלסטיני-ישראלי ויוזמות מדיניות — יחסי ישראל ומדינות ערב</p>	<p>מלחמת ששת הימים</p>	<p>יחסי מדינת ישראל והעולם הערב</p>

שאלון 29284 – עולים חדשים:

שימו לב! מתווה הלמידה זהה למתווה של שנה"ל תשפ"א ולא חל בו כל שינוי.

בבחירת נושאי הלימוד הקפדנו על שמירת הסיפור ההיסטורי המשלב בין תולדות עם ישראל והיסטוריה כללית ב-300 השנים האחרונות מתוך דגש על המיומנויות והערכים הנדרשים, כולל רלוונטיות וחיבור אישי ברוח 'לב לדעת'. חשוב לשים לב שהלמידה הינה ספירלית וגם נושאים שאינם נלמדים בחט"ע עקב המיקוד קיבלו בחלקם מענה בכיתות חט"ב.

ספרי הלימוד:

מסורת ומהפכות – בהוצאת מכון הר ברכה

ואלה תולדות – מסורת ומודרנה – בהוצאת מט"ח

חורבן וגבורה – בהוצאת מכון הר ברכה

השיבה לציון – בהוצאת מכון הר ברכה

להלן קישור [למסמך הלימה עם פריסת השעות](#)

[חוקי המענה בשאלוני הבגרות](#): [חוקי מענה](#)

משרד החינוך
 המזכירות הפדגוגית מינהל החמ"ד
 אשכול חברה ורוח
 הפיקוח על היסטוריה בחמ"ד

רשימת נושאי הלימוד	רשימת תתי הנושאים שיילמדו במסגרת המיקוד	רשימת תתי הנושאים שלא יילמדו במסגרת המיקוד
חטיבת מסורת ומודרנה		
הנאורות	מאפייני הנאורות : אינדיבידואליזם, רציונליזם, ספקנות וחילון, ידע וקדמה	
התנועות האידאולוגיות המודרניות: אידאולוגיות כמחוללות שינויים חברתיים ומדיניים :	<u>לאומיות</u> יילמד כמונח	סוציאליזם
המשטרים הטוטליטריים		קומוניזם ופשיזם
מעמד היהודים בעת החדשה משלהי המאה ה־18 עד ראשית המאה ה־20	השפעת הליברליזם על תמורות בחברה היהודית . השינויים במעמד המשפטי של היהודים בקהילות השונות בעת החדשה — המורה ילמד על <u>מדינה אחת</u> על פי בחירתו מתוך ארבע המדינות האלה : <u>ארצות האסלאם</u> 1. האימפריה העות'מנית 2. אלג'יריה <u>מרכז ומערב אירופה</u> 3. צרפת 4. מדינות גרמניה ואוסטריה — מתן שוויון זכויות (אמנציפציה)	

הפיקוח על הוראת היסטוריה בחמ"ד, המזכירות הפדגוגית ומינהל החינוך הדתי

משרד החינוך
 המזכירות הפדגוגית מינהל החמ"ד
 אשכול חברה ורוח
 הפיקוח על היסטוריה בחמ"ד

	<p>-פתיחת שערי תעסוקה ולימודים</p> <p>—הרחבת אזורי מגורים</p> <p>השלכות השינויים במעמד היהודים (האמנציפציה) על החברה היהודית :</p> <p>-תהליכי התערות בחברה הסובבת : שינוי אורחות חיים : לבוש, שפה, מתירנות והתבוללות</p>	
<p>משה מנדלסון ותנועת ההשכלה</p>		<p>תנועת ההשכלה היהודית</p>
<p>המורה ילמד על אזור אחד לפי בחירתו :</p> <p>- מזרח אירופה : "ההשכלה מטעם" —המזרח התיכון וארצות האסלאם — בתי הספר של "כל ישראל חברים" — תימן — חדירת רעיונות ההשכלה — הפולמוס בין ה"דרדעים" וה"עקשים"</p>		<p>יישום רעיונות השכלה</p>
<p>. ההתנגדות לרפורמה ולערכי המודרנה — חת"ס סופר</p> <p>התבססות החסידות, התפשטותה והתמודדות עם אתגרי המודרנה</p> <p>— התרחבות החסידות והפיכתה לתנועה דתית חברתית המונית</p> <p>— "העדה" ו"החצר" כתחליף לקהילה</p> <p>ד. הישיבות בליטא והתמודדותן עם אתגרי המודרנה במזרח אירופה — חיזוק הלמדנות ומעמד הלומדים</p>	<p>המענה האורתודוקסי לגווניו ויחסו למודרנה ולתיקונים בדת :</p> <p>יש ללמוד על הניאואורתודוקסיה בלבד.</p> <p>ב. ניאואורתודוקסיה - חיוב המודרנה תוך שמירה קפדנית על מצוות הדת וחיזוק הזהות האורתודוקסית : תפיסת "תורה עם דרך ארץ" — רש"ר הירש</p>	<p>תנועות וזרמים יהודיים במאות ה'19 וה'20</p>

משרד החינוך
 המזכירות הפדגוגית מינהל החמ"ד
 אשכול חברה ורוח
 הפיקוח על היסטוריה בחמ"ד

<p>—הישיבות כארגון חברתי רעיוני על-קהילתי. ישיבת וולוז'ין וישיבות המוסר .</p> <p>ה. רבני הקהילות הספרדיות והקהילות בארצות האסלאם והתמודדות עם אתגרי "העולם החדש"</p>		
	<p>ייחודו של הפתרון הלאומי-ציוני : 1. שורשי הרעיון הציוני כלאומיות מודרנית : -"מבשרי הציונות" — יש ללמוד על מבשר ציונות אחד : הרב אלקלעי או הרב קלישר -חובבי ציון 2. התנועה הציונית בראשות הרצל : המצע של התנועה — פיתרון מדיני בארץ-ישראל מוכר במשפט העמים, תוכנית באזל, צ'רטר —הקונגרס הציוני —מפלגות וזרמים : ציונות מדינית, ציונות מעשית וציונות דתית —הציונות הדתית — הרקע להקמת תנועת המזרחי -הרב ריינס וגישתו לתנועה הציונית</p>	<p>התנועה הציונית</p>
<p>ראשית התארגנות התנועה הציונית והעליות "הראשונות" לארץ-ישראל</p>		

משרד החינוך
 המזכירות הפדגוגית מינהל החמ"ד
 אשכול חברה ורוח
 הפיקוח על היסטוריה בחמ"ד

		חטיבת נאציזם ושואה
	<p>נאציזם</p> <p>—אידאולוגיה נאצית: מ"פולקזים לגזע", לאומיות אתנית, טוהר הגזע ומרחב המחיה, מיין קאמפף</p> <p>—דרכי עליית הנאצים לשלטון והתבססותם בו</p>	
<p>הצגת היהדות והמוסר היהודי בחשיבה ובתעמולה הנאצית כאנטיתזה וכאויב לאריות ולאנושות בכלל</p>	<p>מדוע היו היהודים קבוצת יעד לרדיפה הגרמנית?</p> <p>הזיקה בין האידאולוגיה הנאצית לאנטישמיות המודרנית והמסורתית</p>	<p>ייחודה של האנטישמיות הנאצית נגד היהודים ונגד היהדות</p>
	<p>באילו דרכים יושמה האידאולוגיה האנטי יהודית בגרמניה:</p> <p>1. מגמות במדיניות האנטייהודית 1933-1938: השפלה, בידוד והגירה, חקיקה ונישול</p> <p>—חרם כלכלי נגד היהודים</p> <p>—שרפת ספרי היהודים וגזרת איסור השחיטה</p> <p>—חקיקת חוקי הגזע — חוקי נירנברג, ביטול האמנציפציה</p> <p>—אריזציה — החרמת רכוש של יהודים והוצאת היהודים מהחברה וממוסדותיה</p> <p>—הבידוד החברתי: התרומה מרצון של האוכלוסייה הגרמנית</p>	<p>שלבים במדיניות האנטייהודית של הנאצים בגרמניה בשנים 1933-1939</p>
<p>תעמולה נאצית אנטייהודית</p>		
	<p>2. 1938-1939 שנת מפנה והסלמה, ליל הבדולח ומאסר ההמונים</p>	

הפיקוח על הוראת היסטוריה בחמ"ד, המזכירות הפדגוגית ומינהל החינוך הדתי

משרד החינוך
 המזכירות הפדגוגית מינהל החמ"ד
 אשכול חברה ורוח
 הפיקוח על היסטוריה בחמ"ד

<p>הקרב על בריטניה הצדדים במלחמה : בעלות הברית, גרורות הציר ומדינות נייטרליות</p>	<p>מלחמת העולם השנייה המהלכים העיקריים : — 1939-1941 : הפלישה לפולין, לצפון ולמערב אירופה — הסכם ריבנטרופ-מולוטוב</p>	<p>מלחמת העולם השנייה</p>
<p>החזית המזרחית</p>	<p>1941-1942 : הרחבת המלחמה לחזיתות השונות — מבצע ברברוסה — פרל הרבור והצטרפות ארצות הברית למלחמה — ניצחון גרמני</p>	
<p>1942-1943 : המפנה במלחמה : הישגי בעלות הברית בצפון אפריקה (אל עלמיין), ברוסיה (סטלינגרד) מתקפה בדרום איטליה, הפלישה לנורמנדי</p>		
	<p>1944-1945 : מאבק מכריע וסיום המלחמה — כניעת גרמניה — הטלת פצצות האטום על יפן</p>	
<p>חסידי אומות העולם</p>	<p>כיצד התאפשר הפתרון הסופי ? 1. מדיניות הנאצים ושותפיהם נגד היהודים במהלך מלחמת העולם השנייה באזורים השונים : <u>באזורים הכבושים 1939-1941</u> — צעד ראשון : התעללות ביהודים והשפלתם — הקמת מחנות עבודה וכפייה</p>	<p>גורל היהודים במלחמת העולם השנייה — השואה</p>

משרד החינוך
 המזכירות הפדגוגית מינהל החמ"ד
 אשכול חברה ורוח
 הפיקוח על היסטוריה בחמ"ד

	<p>—איגרת הבזק של היינריך, ריכוז היהודים בערים והקמת יודנרטים</p> <p>—ריכוז היהודים בגטאות וסגירתם</p> <p>—החרמת הרכוש היהודי</p> <p><u>מיוני 1941 עד מאי 1945</u></p> <p>—"הפתרון הסופי" — "</p> <p>מבצע ברברוסה וראשית פעילות הרצח של האיינזצגרופן</p> <p>—הקמת מחנות ההשמדה</p> <p>—ועידת ואנזה</p> <p>—האקציות בגטאות, השילוחים למחנות</p> <p>—ההשמדה והסלקציות</p> <p>—חיסול הגטאות</p> <p>—חיסול המחנות וצעדות המוות</p> <p>2. גורל היהודים בצפון אפריקה</p>	
<p>פעילות עזרה וסעד</p> <p>—חינוך ותרבות</p>	<p>דילמות ודרכי התמודדות בתנאים תת־אנושיים :</p> <p>עמידה יהודית : "האיברלייבן" ו"קידוש החיים" : המאבק לשמירה על צלם אנוש</p> <p>—</p> <p>—לימוד תורה, קיום מצוות ופנייה אל רבנים בשאלות הלכתיות ובהנהגת החיים (שו"תים)</p> <p>1. התמודדות ההנהגה :</p> <p>היודנרטים</p>	<p>התמודדות היהודים עם מציאות החיים בימי השואה</p>

הפיקוח על הוראת היסטוריה בחמ"ד, המזכירות הפדגוגית ומינהל החינוך הדתי

משרד החינוך
 המזכירות הפדגוגית מינהל החמ"ד
 אשכול חברה ורוח
 הפיקוח על היסטוריה בחמ"ד

<p>דילמת קבלת המינוי</p> <p>— התמודדות עם מצוקת האוכלוסייה היהודית בגטו עד לגירוש למחנות ההשמדה</p> <p>— דילמת ביצוע גזרות הנאצים בתקופת הגירוש וההשמדה</p> <p>שאלת הגיבוי הציבורי</p> <p>פרטיזנים: הדילמות — גטו או יער? סיכון מול סיכוי</p>	<p>— הנהגה במלכוד</p> <p>— צ'רניאקוב</p> <p>יש ללמוד עמודים 144-145 (עד דילמת קבלת המינוי. לא כולל) וכן על צ'רניאקוב בעמוד 146.</p> <p>• הנהגת רבנים: האדמו"ר מפיאסצ'נה</p> <p>— גילוי אחריות כלפי הקהילה והישארות בקרבה, עידוד והענקת ביטחון בדרשות ובפסיקת הלכה להתנהגות בתנאים לא שגרתיים</p> <p>2. התנגדות מזוינת לנאצים</p> <p>מרד בגטאות ובמחנות, מרד גטו ורשה</p>	
<p>התמודדות עם החזרה לחיים:</p> <p>מחנות העקורים וניסיונות השיקום</p> <p>תנועת "הבריחה" — ההעפלה לארץ-ישראל</p>		<p>שארית הפלטה</p>

הפיקוח על הוראת היסטוריה בחמ"ד, המזכירות הפדגוגית ומינהל החינוך הדתי

משרד החינוך
 המזכירות הפדגוגית מינהל החמ"ד
 אשכול חברה ורוח
 הפיקוח על היסטוריה בחמ"ד

		חטיבת מיישוב הארץ להקמת מדינה בארץ-ישראל
<p>"יישוב ישן"</p> <p>-פולמוס השמיטה</p>	<p>ישוב חדש יילמד כמונח</p> <p>בין מסורת לחידוש — סוגיות בשאלת אופיו של "היישוב החדש":</p> <p>תחיית השפה העברית- בן יהודה, מלחמת השפות;</p> <p>הצביון הדתי של היישוב:</p> <p>— ניסיונות לקירוב חילונים</p> <p>— מסע הרבנים למושבות</p>	<p>היישוב היהודי בארץ-ישראל בתקופה העות'מאנית משלהי המאה ה-19 עד תום מלחמת העולם הראשונה</p>
	<p>תרומת המנדט להנחת היסודות לבית הלאומי היהודי</p> <p>1. הצהרת בלפור ומשמעותה</p> <p>2. המנדט הבריטי על ארץ-ישראל</p>	<p>היישוב היהודי במעבר משלטון עות'מאני לשלטון המנדט הבריטי</p>
<p>הגורמים להתחזקות זהות לאומית ערבית פלסטינית בארץ-ישראל</p> <p>• קיום מרכיבי זהות אחדים בקרב ערביי ארץ-ישראל לפני מלחמת העולם הראשונה: זהויות דתיות, זהות עות'מאנית, זהות ערבית, זהויות משפחתיות ואזוריות — "סוריה הגדולה"</p> <p>• דילמות בשאלת הזהות של הערבים בארץ-ישראל עם תום המלחמה: "פלסטיני" או "סוריה הגדולה"</p>		<p>צמיחת הזהות הלאומית של ערביי ארץ ישראל</p>

משרד החינוך
 המזכירות הפדגוגית מינהל החמ"ד
 אשכול חברה ורוח
 הפיקוח על היסטוריה בחמ"ד

	הגוש הדתי (עמודים 171-173 בספר "השיבה לציון")	מוסדות היישוב היהודי בארץ-ישראל
ההכשרות החלוציות בארצות האסלאם	החלוץ הדתי, הפועל המזרחי הקיבוץ הדתי	העלייה לארץ-ישראל וההתיישבות בה
—הוויכוח על דרכי התגובה האסטרטגיות של יישובי "חומה ומגדל"	השפעות העימות על היישוב היהודי ועל הערבים בארץ-ישראל : -ביטויי העימות : 1936-1939 — גורמים ומאפיינים השפעות העימות על היישוב היהודי— מדיניות הביטחון של היישוב : -הקמת "כוח המגן" והוויכוח 'הבלגה מול תגובה' (ההגנה ואצ"ל) —התערעורות מצב היהודים בארצות האסלאם (הפרהוד) -ועדת פיל, הצעת החלוקה	העימות הערבי-יהודי עד מלחמת העולם השנייה
הדילמות ביישוב לנוכח המלחמה והשוואה שיתוף פעולה עם הבריטים בצד מאבק בהם תוכניות פעולה נגד האיום הגרמני על ארץ-ישראל — הקמת הפלמ"ח —ההתגייסות לצבא הבריטי והקמת הבריגדה —הכרזת המרד של האצ"ל והלח"י		היישוב היהודי בארץ- ישראל בזמן מלמת העולם השנייה
	מה הביא לסיום המנדט הבריטי על ארץ-ישראל? מי "גירש" את הבריטים ? 1.מאבק היישוב לגווניו במדיניות הבריטית : בהתיישבות, כגון גוש עציון	מדינה בדרך — היישוב היהודי בארץ-ישראל 1945-1947

הפיקוח על הוראת היסטוריה בחמ"ד, המזכירות הפדגוגית ומינהל החינוך הדתי

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית מינהל החמ"ד
אשכול חברה ורוח
הפיקוח על היסטוריה בחמ"ד

	<p>ה"העפלה" — העלייה הבלתי לגלית נתיבי הים והיבשה מאירופה ומארצות האסלאם</p> <p>המאבק הצבאי :</p> <p>הפורשים — האצ"ל והלח"י והמאבק בבריטים</p> <p>—תנועת המרי ופירוקה</p> <p>•מסירת המנדט לאו"ם :</p> <p>-הצעת החלוקה</p> <p>— החלטת האו"ם מכ"ט בנובמבר על חלוקת ארץ-ישראל לשת מדינות</p>	
--	---	--

משרד החינוך
 המזכירות הפדגוגית מינהל החמ"ד
 אשכול חברה ורוח
 הפיקוח על היסטוריה בחמ"ד

		חטיבת מדינת ישראל
מלחמת העצמאות, שלב ב — מונח	מלחמת העצמאות, שלב א' — יילמד בהתאם לתוכנית פר"ח ערכת פר"ח תוצאות המלחמה: -בעיית הפליטים —פליטים יהודים מארצות ערב —הסכמי שביתת הנשק וקביעת גבולות המדינה	הקמת מדינת ישראל
מימוש הריבונות ועיצוב הריבונות הקמת צבא ההגנה לישראל כצבא העם פירוק המחותרות, פרשת "אלטלנה"		כינון השלטון במדינת ישראל הריבונות
	העליות בעשורים הראשונים לאחר קום המדינה העליות ומאפייניהן: גלי העליות עד 1951 גלי העליות 1953-1954 ואילך —מדיניות "כור ההיתוך" העלייה מברית המועצות בשנות השבעים — יילמד בהתאם לתוכנית פר"ח העלייה מאתיופיה — יילמד בהתאם לתוכנית פר"ח ערכת פר"ח	עלייה, קליטה והתיישבות במדינת ישראל
קונפליקטים מרכזיים על עיצוב דמותה של החברה הישראלית. יש לבחור קונפליקט אחד מבין הארבעה האלה. 1הוויכוח על השילומים מגרמניה. 2משפט אייכמן. 3אירועי ואדי סאליב. 4הפנתרים השחורים		החברה הישראלית

הפיקוח על הוראת היסטוריה בחמ"ד, המזכירות הפדגוגית ומינהל החינוך הדתי

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית מינהל החמ"ד
אשכול חברה ורוח
הפיקוח על היסטוריה בחמ"ד

מלחמת ששת הימים	מלחמת יום הכיפורים	יחסי מדינת ישראל והעולם הערב
	הסכסוך הפלסטיני-ישראלי ויוזמות מדיניות	
	— יחסי ישראל ומדינות ערב	

שאלון 29282 – ממיר 30% -

לא חל כל שינוי - 29282

חוקי המענה בשאלוני הבגרות : חוקי מענה

שאלון 29272 – ממיר 30% לעולים חדשים -

לא חל כל שינוי - 29272

חוקי המענה בשאלוני הבגרות : חוקי מענה

שאלון 029381 – הגבר

הלימה 29381 מפורטת

רשימת נושאי הלימוד	מה ירד במיקוד	מה נשאר - על מה תהיה הבחינה בקיץ
הפעילות הציונית בארצות האסלאם	2- יהודי עירק במלהח"ע השניה 5- מצרים 8- תימן	1- סקירות כלליות - 2- עירק, סעיפים ב, ג, ד 4- לוב 7- צפון אפריקה -
מפגש תרבויות בין יהדות לאסלאם	2- בין יהדות לאסלאם 8- לשונות היהודים גדר וגשר 10- אמנות יהודית בארצות האסלאם	1- מבוא, 3- יצירת עולם חדש, 4- להיות מיעוט יהודי בעולם מוסלמי, 5- על מרחב וזמן, 6- על כלכלה ועסקים
קהילת יהודי קרקוב	1- יהודי קרקוב בימי הביניים מאמרים: מלצר, פלד, חומר רקע על מחנה פלשוב.	1+ב; 2; 3; 4+א; 5; 6 מלבד ספר הלימוד יש ללמוד גם את המאמר על ה"צנרשאפט"
מלחמת העצמאות	4- היוזמות והניצחונות בנגב ובגליל 4- מבצע חורב 6+3+2 – הלחצים המדיניים + חלוקת ירושלים בהסכם שביתת הנשק	מבוא, 1, 2, 3, 4ג, 5+א; 6, 6 ג 4 - ירושלים בירת ישראל
אל מול עולם חדש – לבטים ומגמות בעידן האמנציפציה	הקדמה, מבוא פרק 4 פרק 10	3- יהודי החצר, 4- תנועת ההשכלה היהודית, 5- הרפורמה והתגובה האורתודוקסית, 6- רבני המזרח מול המודרנה
תולדות ארה"ב	5+ב; 7+ד	1+א; 2+א; 4+א; 5, 7+א; ב
יפן המודרנית	נושאים: 6,7,8,9, נושא 14 פרקים 20-21 בספר.	1, 2, 3, 4, 10, 12, 14 – מתוך נושא 14 רק פרקים 17, 18, 19 בספר.
סין המודרנית	4+ב; 5ג; 6א, 7ג	1- בעיות פנים וחוץ 2+א; 3ג; 4, 6+ב; 7+א

שאלון 29382: לא חל כל שינוי – 29382mikud.pdf (education.gov.il)

הפיקוח על הוראת היסטוריה בחמ"ד, המזכירות הפדגוגית ומינהל החינוך הדתי

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית מינהל החמ"ד
אשכול חברה ורוח
הפיקוח על היסטוריה בחמ"ד

[חוקי המענה:](#)

שאלון 29381

התלמיד יבחר שני נושאים מתוך 8.
בכל נושא שני פרקים.
בכל פרק שתי שאלות.
התלמיד יענה בכל פרק על שאלה אחת בלבד.
פרק ראשון 35 נקודות לשאלה.
פרק שני 15 נקודות לשאלה.

שאלון 29382

התלמיד יענה על שתי שאלות.
לכל שאלה 50 נקודות